

**Secretariatul Parlamentului
Republicii Moldova**

Direcția generală juridică

AVIZ

**la proiectul de lege pentru modificarea
Legii cu privire la veterani nr. 190 din 08 mai 2003
(nr. 115 din 26.04.2023)**

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii cu privire la actele normative nr.100/2017, și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și de ordin procedural

1. Proiectul de lege este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit Notei informative la proiect, scopul propunerii legislative constă în sporirea protecției sociale a participanților la cel de-al doilea război mondial prin majorarea ajutorului material anual de la 10 000 lei la 100 000 lei, oferit în ajunul zilei de 9 mai participanților la război specificați la art.7 alin.(2) pct.1) lit. a)–e).

Respectiv, se propune ca

- militarii care și-au satisfăcut serviciul în subunitățile, unitățile militare, statele majore și instituțiile militare, care în timpul celui de-al doilea război mondial sau în timpul altor acțiuni de luptă pentru apărarea fostei U.R.S.S. se aflau în componența armatei active, precum și persoanele care au activat în detașamentele de partizani;

- militarii care au participat la cel de-al doilea război mondial în cadrul armatei române și sânt cetățeni ai Republicii Moldova;

- angajații civili ai Forțelor Armate, ai organelor afacerilor interne și ai organelor securității de stat ale fostei U.R.S.S., care în timpul celui de-al doilea război mondial au ocupat funcții conform statelor în subunități, unități militare, state majore și instituții militare din componența armatei active;

- persoanele care în timpul celui de-al doilea război mondial s-au aflat în componența subunităților, unităților militare, statelor majore și instituțiilor militare ale armatei active și flotei ca fii (discipoli) ai regimentului sau elevi marinari;

- persoanele care în timpul celui de-al doilea război mondial au participat la acțiunile militare împotriva Germaniei fasciste desfășurate pe teritoriile altor state, aflându-se în componența detașamentelor de partizani, în organizațiile de ilegaliști și în alte formațiuni antifasciste,

să beneficieze de acest ajutor material anual.

3. Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament, atenționăm asupra necesității respectării următoarelor prevederi obligatorii stabilite de legislația în vigoare:

- conform prevederilor art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de lege se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării proiectului de lege, fundamentarea economico-financiară necesară implementării acestuia;

- din considerentul, că proiectul de lege stabilește creșterea cuantumului ajutorului material anual pentru participanții la război, implementarea prevederilor proiectului de lege va avea impact financiar asupra bugetului de stat. În acest sens, sunt incidente normele constituționale ale art.131 și prevederilor statuate la art.58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, conform cărora este necesară prezentarea avizului pozitiv al Guvernului. Nerespectarea condițiilor menționate constituie o încălcare a cerințelor stabilite de Constituție și a celor consacrate de jurisprudența Curții Constituționale în materie de legiferare în domeniul bugetar (a se vedea Hotărârile Curții Constituționale: nr. 29/2001, § 6; nr.2/2014, § 48 și §74; nr.11/2014, § 42; nr.23/2019; nr.8/2021, §84).

- apreciem necesar a menționa despre respectarea regulilor stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Printre acestea menționăm normele art. 17 din Legea nr.181/2014, care stabilesc că *proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative și că pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.*

- potrivit alin. (5) art. 34 ale Legii nr. 100/2017, *expertiza financiară este efectuată de către Ministerul Finanțelor, este obligatorie pentru proiectele care au impact asupra bugetului public și are drept scop de a asigura concordanța prevederilor proiectului cu legislația din domeniul financiar, a evalua cheltuielile pentru realizarea noilor reglementări, a semnală deficiențele cu caracter financiar și a prognoza consecințele în domeniul financiar.*

II. Observații de ordin juridic și de tehnică legislativă

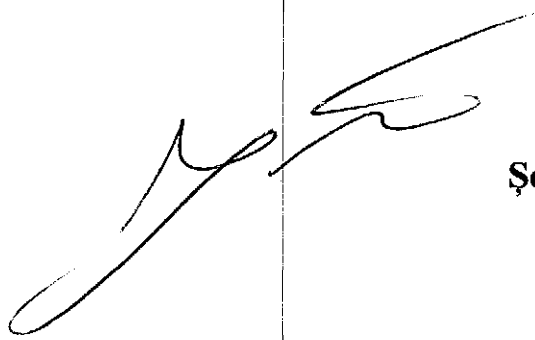
1. Denumirea proiectului de lege urmează a fi redactată cu respectarea alin. (3) art. 63 ale Legii nr. 100/2017, care stabilește *că dacă se modifică un singur articol sau punct dintr-un singur act normativ, în denumirea actului de modificare se face referire expresă la articolul sau punctul modificat și la actul normativ respectiv.*

2. La **Art. I.**, se recomandă expunerea conținutului acestuia într-un singur alineat, deoarece prin conținutul proiectului se propune o singură intervenție/amendare în Legea nr. 190/2003. În context, sugerăm următoarea redacție a articolului I:

„**Art. I.** – La articolul 14 alineatul (1) din Legea nr.190/2003 cu privire la veterani (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 84-86, art. 392), cu modificările ulterioare, litera a¹) textul „în cuantum de 10 000 de lei” se substituie cu textul „în cuantum de 100 000 de lei”.

3. La **Art. II**, cu referire la propunerea de intrare în vigoare a proiectului de lege la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, relevăm că potrivit art.56 din Legea nr.100/2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Totodată, potrivit alin.(3) din același articol, *intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative, ori dacă există alte circumstanțe obiective.* În acest sens, urmează a fi aduse argumente privind circumstanțele obiective ce justifică excepția de la regula generală.

În concluzie, relevăm că proiectul de lege necesită a fi reexaminat în corelare cu prevederile legale invocate.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală